Riedsútstel

Oerlis	:	22 oktober 2026
Agindapunt	:	4
Status	:	Oordeelsvormend
Program	:	Programma 4 - Onderwijs
Eardere behandeling	:	Byld d.d. 24 september 2026
Ferfolch	:	Beslút d.d. 26 november 2026
Portefúljehâlder	:	Dhr. J.E. Boerema
Taheakke	:	1. Integraal huisvestingsplan (IHP) onderwijs Achtkarspelen 2026-2040
Saak- en stiknûmer	:	2026090321301/26ZG048908

Underwerp
Integraal huisvestingsplan onderwijs Achtkarspelen 2026-2040

Wy stelle jo foar te besluten om:
1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Achtkarspelen 2026-2040 vast te stellen;
2. De daarin opgenomen uitvoeringsagenda voor de onderwijsprojecten in Buitenpost, Kootstertille en Surhuisterveen als beleidsmatig en richtinggevend kader vast te stellen;
3. Vast te stellen dat medefinanciering van kinderopvang binnen integrale kindcentra mogelijk is onder nader te stellen voorwaarden;
4. Vast te stellen dat aanvullende ruimte voor passend onderwijs, inclusieve voorzieningen, gespecialiseerde groepen en nieuwkomersonderwijs kan worden gerealiseerd indien hiervoor aantoonbare noodzaak bestaat;
5. Vast te stellen dat bij nieuwbouw en renovatie duurzaamheidskaders worden toegepast gericht op energieneutraliteit, circulariteit, gezonde schoolgebouwen en klimaatadaptatie;
6. Vast te stellen dat investeringen in onderwijshuisvesting worden beoordeeld op basis van Total Cost of Ownership, maatschappelijke meerwaarde en toekomstbestendigheid;
7. Vast te stellen dat het voorliggende Integraal Huisvestingsplan primair het karakter heeft van een uitvoeringsprogramma voor de periode tot 2035;
8. Het college opdracht te geven in 2028 een geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan aan de raad voor te leggen, waarin de huisvestingsopgaven vanaf 2035 nader worden uitgewerkt en geprioriteerd.

Koarte gearfetting
De gemeente Achtkarspelen heeft samen met de schoolbesturen een nieuw Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) opgesteld voor de periode 2026-2040. Het plan biedt inzicht in de noodzakelijke investeringen in onderwijshuisvesting, geeft richting aan de uitvoering van urgente projecten en legt beleidskaders vast voor duurzaamheid, integrale kindcentra, passend onderwijs en financiële afwegingen. De nadruk ligt de komende jaren op de huisvestingsopgaven in Buitenpost, Kootstertille en Surhuisterveen.

Foech ried/kolleezje
Op grond van de Wet op het primair onderwijs en de Wet voortgezet onderwijs 2020 heeft de gemeente een zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting. De gemeenteraad is bevoegd om de beleidsmatige en financiële kaders vast te stellen. Het Integraal Huisvestingsplan geeft invulling aan deze kaderstellende rol. De uitvoering van afzonderlijke projecten vindt plaats door het college binnen de door de raad vastgestelde kaders.

Ynlieding
De gemeente Achtkarspelen heeft in 2019 het Integraal Huisvestingsplan 2019-2035 vastgesteld. Dat plan was sterk gericht op de gevolgen van leerlingendaling en de toekomstige instandhouding van onderwijsvoorzieningen. Inmiddels is sprake van een gewijzigde situatie. Het leerlingenaantal stabiliseert, terwijl tegelijkertijd nieuwe eisen worden gesteld aan schoolgebouwen op het gebied van duurzaamheid, gezondheid, inclusiviteit en flexibiliteit.
Daarnaast zijn enkele huisvestingsvraagstukken uit het vorige IHP nog niet tot uitvoering gekomen. Dit geldt met name voor Buitenpost en Kootstertille. De reden van deze vertraging is o.a. de gecompliceerdheid van de opgave en het aantal ingrijpende beslissingen die ook bij de betrokken schoolbesturen de nodige tijd vroegen. Renovatie of nieuwbouw was zo'n overweging. Ook voor het voortgezet onderwijs in Surhuisterveen is een structurele oplossing nodig vanwege het aflopen van de vergunning voor tijdelijke huisvesting. Hierdoor is actualisatie van het IHP noodzakelijk.

Het voorliggende IHP is samen met de schoolbesturen opgesteld en biedt zowel een strategische visie als een uitvoeringsgericht programma voor de komende jaren.

Histoarje
- In 2019 heeft de raad het Integraal Huisvestingsplan 2019-2035 vastgesteld.
- In het IHP 2019-2035 zijn voor Buitenpost en Kootstertille al verkennende onderzoeken naar toekomstige huisvestingsoplossingen aangekondigd.
- Door veranderende omstandigheden, gewijzigde leerlingprognoses en uitgestelde besluitvorming zijn deze vraagstukken nog niet opgelost.
- De schoolbesturen en gemeente hebben daarom gezamenlijk een geactualiseerd IHP 2026-2040 opgesteld.

Te berikken effekt
Met het vaststellen van het IHP wordt bereikt dat:
- onderwijshuisvesting planmatig en toekomstbestendig wordt ontwikkeld;
- urgente huisvestingsvraagstukken in Buitenpost, Kootstertille en Surhuisterveen voortvarend kunnen worden opgepakt;
- nieuwe investeringen bijdragen aan gezonde, duurzame en energiezuinige schoolgebouwen;
- ruimte ontstaat voor integrale kindcentra en passend onderwijs;
- toekomstige besluitvorming plaatsvindt binnen heldere beleidsmatige en financiële kaders.

Arguminten
1. Het IHP geeft uitvoering aan de wettelijke zorgplicht
De gemeente heeft de wettelijke taak om te zorgen voor voldoende en adequate onderwijshuisvesting. Het IHP vertaalt deze verantwoordelijkheid naar een concrete uitvoeringsagenda en beleidskaders voor de komende jaren.

2. De grootste huisvestingsopgaven vragen om duidelijke keuzes
De opgaven in Buitenpost, Kootstertille en Surhuisterveen zijn omvangrijk en kunnen niet langer worden uitgesteld. Hiervoor geldt dat het luchtklimaat in de betrokken scholen en de onderhoudstoestand dermate slecht is dat lange termijn beslissingen noodzakelijk zijn. Door deze projecten als prioriteit aan te wijzen ontstaat duidelijkheid voor schoolbesturen, ouders en leerlingen.

3. Integrale kindcentra versterken de ontwikkelkansen van kinderen
Door onderwijs, opvang en ondersteuning waar mogelijk samen te brengen ontstaat een doorgaande ontwikkellijn voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Het mogelijk maken van medefinanciering ondersteunt deze ontwikkeling.

4. Passend onderwijs vraagt soms aanvullende ruimte
De ontwikkeling naar inclusiever onderwijs leidt ertoe dat scholen in bepaalde situaties meer ruimte nodig hebben voor zorgvoorzieningen, specialistische groepen of nieuwkomersonderwijs. Het vaststellen van dit kader biedt hiervoor duidelijkheid.

5. Duurzame schoolgebouwen leveren maatschappelijk rendement op
Nieuwe schoolgebouwen moeten aansluiten bij gemeentelijke en landelijke klimaatdoelstellingen. Investeren in energieneutraliteit, circulariteit en gezonde leeromgevingen draagt bij aan lagere exploitatielasten en een beter binnenklimaat.

6. Beoordeling op Total Cost of Ownership leidt tot betere investeringskeuzes
Door niet alleen naar stichtingskosten te kijken maar naar de totale levensduurkosten ontstaat een realistischer beeld van de maatschappelijke en financiële effecten van investeringen.

7. Het IHP heeft vooral een uitvoeringsgericht karakter
De grootste opgaven liggen in de periode tot 2035. Voor deze projecten is concrete voorbereiding en besluitvorming noodzakelijk. Het huidige IHP is daarom nadrukkelijk een uitvoeringsprogramma.

Alternatieven
1. Het huidige IHP 2019-2035 handhaven
Dit alternatief biedt onvoldoende antwoord op de actuele huisvestingsopgaven en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, passend onderwijs en IKC-vorming. Bovendien voldoen we dan naar alle zekerheid niet aan de eisen die wettelijk aan de gemeente worden gesteld.

2. Alleen projectmatig besluiten nemen
Hierdoor ontbreekt een integraal kader voor prioritering en financiële afwegingen. Dit vermindert de samenhang tussen projecten en vergroot het risico op ad-hoc besluitvorming.

3. Besluitvorming uitstellen
Uitstel leidt tot verdere vertraging van urgente huisvestingsprojecten en mogelijk hogere kosten door inflatie en stijgende bouwprijzen.

Kanttekenings/risiko's
1. Bouwkosten blijven onzeker
De bouwsector heeft te maken met prijsontwikkelingen die invloed kunnen hebben op toekomstige investeringsbedragen. Per project zullen daarom actuele ramingen worden opgesteld.

2. Leerlingprognoses kunnen wijzigen
Hoewel de prognoses wijzen op stabilisatie, blijven demografische ontwikkelingen onzeker. Dit kan invloed hebben op toekomstige ruimtebehoeften.

3. Niet alle financiële gevolgen zijn al uitgewerkt
Voor de huisvestingsopgave van Singelland is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Hierdoor zijn de uiteindelijke investeringskosten nog niet volledig bekend.

4. Capaciteit en uitvoerbaarheid vragen aandacht
De omvang van de projecten vraagt langdurige inzet van zowel gemeente als schoolbesturen. Hiervoor zal per project een passende projectstructuur worden ingericht.

Finânsjes
Met het vaststellen van het IHP worden beleidsmatige en financiële kaders vastgesteld. Voor concrete investeringen worden afzonderlijke kredietvoorstellen aan de raad voorgelegd.

Indicatief bevat het IHP de volgende investeringsopgaven:

- Buitenpost: circa € 46 miljoen (prijspeil 2026);
- Kootstertille: circa € 6,95 miljoen;
- Singelland Surhuisterveen: er vindt nader onderzoek plaats voor de precieze raming

De geraamde structurele jaarlasten voor Buitenpost en Kootstertille bedragen gezamenlijk circa € 1,55 miljoen. De financiële gevolgen van Singelland worden op een later moment uitgewerkt.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje
Het IHP is opgesteld in samenwerking met de schoolbesturen. Bij de verdere uitwerking van de afzonderlijke projecten worden ouders, leerlingen, kinderopvangorganisaties, maatschappelijke partners, omwonenden en Plaatselijk Belang betrokken. De vorm van participatie wordt per project nader uitgewerkt.

Kommunikaasje
Na vaststelling van het IHP worden de betrokken schoolbesturen geïnformeerd. Voor de afzonderlijke projecten worden communicatie- en participatieplannen opgesteld. Daarnaast wordt actief gecommuniceerd via de gemeentelijke communicatiekanalen.

Yntegraliteit
Het voorstel is afgestemd met de beleidsterreinen onderwijs, financiën, vastgoed, duurzaamheid, juridische zaken en ruimtelijke ontwikkeling. Ook zijn raakvlakken aanwezig met kinderopvang, leefbaarheid, cultuur en het sociaal domein.

Previnsje
Goede onderwijshuisvesting draagt bij aan een gezonde ontwikkeling van kinderen. Investeringen in gezonde schoolgebouwen, goede ventilatie en passende voorzieningen hebben een preventieve werking op welzijn, gezondheid en onderwijsachterstanden.

Gearwurking
Het IHP is opgesteld in nauwe samenwerking met de schoolbesturen. Daarnaast wordt samengewerkt met kinderopvangorganisaties, maatschappelijke instellingen en andere betrokken partners. Per project worden aanvullende samenwerkingsafspraken gemaakt.

Ferfolchtrajekt
Na vaststelling van het IHP:
- wordt gestart met de verdere uitwerking van de projecten in Buitenpost, Kootstertille en Surhuisterveen waarbij 2027 zal worden gebruikt om in samenwerking met de omgeving de plannen op elkaar af te stemmen;

- worden businesscases en kredietvoorstellen voorbereid;
- wordt de raad op de gebruikelijke momenten betrokken bij vervolgbesluiten;
- wordt in 2028 een geactualiseerd IHP aan de raad aangeboden.

Evaluaasje
Het Integraal Huisvestingsplan wordt in 2028 geactualiseerd. Daarbij worden de voortgang van de projecten, de ontwikkeling van leerlingenaantallen, gewijzigde regelgeving en de vervangingsopgaven na 2035 opnieuw beoordeeld.

Buitenpost, 8 september 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris, burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong dhr. J.D. de Vries MSc

Konseptriedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 8 september 2026, punt nr.: ;

Beslút:

1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Achtkarspelen 2026-2040 vast te stellen;
2. De daarin opgenomen uitvoeringsagenda voor de onderwijsprojecten in Buitenpost; Kootstertille en Surhuisterveen als beleidsmatig en richtinggevend kader vast te stellen;
3. Vast te stellen dat medefinanciering van kinderopvang binnen integrale kindcentra mogelijk is onder nader te stellen voorwaarden;
4. Vast te stellen dat aanvullende ruimte voor passend onderwijs, inclusieve voorzieningen, gespecialiseerde groepen en nieuwkomersonderwijs kan worden gerealiseerd indien hiervoor aantoonbare noodzaak bestaat;
5. Vast te stellen dat bij nieuwbouw en renovatie duurzaamheidskaders worden toegepast gericht op energieneutraliteit, circulariteit, gezonde schoolgebouwen en klimaatadaptatie;
6. Vast te stellen dat investeringen in onderwijshuisvesting worden beoordeeld op basis van Total Cost of Ownership, maatschappelijke meerwaarde en toekomstbestendigheid;
7. Vast te stellen dat het voorliggende Integraal Huisvestingsplan primair het karakter heeft van een uitvoeringsprogramma voor de periode tot 2035;
8. Het college opdracht te geven in 2028 een geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan aan de raad voor te leggen, waarin de huisvestingsopgaven vanaf 2035 nader worden uitgewerkt en geprioriteerd.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad
van de gemeente Achtkarspelen van 26 november 2026.

De griffier, De voorzitter,

Dhr. G.J. Andringa Dhr. J.D. de Vries MSc